

STORTINGET

Innst. 666 L

(2020–2021)

Innstilling til Stortinget
fra arbeids- og sosialkomiteen

Prop. 217 L (2020–2021)

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Lov om lønnsnemndbehandling av arbeidstvisten mellom Unio og Oslo kommune i forbindelse med mellomoppgjøret 2021

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Proposisjonens hovedinnhold

I proposisjonen fremmes forslag om at arbeidstvisten mellom Unio og Oslo kommune (Tariffoppgjør i Oslo kommune) i forbindelse med mellomoppgjøret 2021 skal avgjøres av Rikslønnsnemnda. Det fremmes samtidig forslag om at det blir forbudt å iverksette eller opprettholde arbeidsstans for å løse tvisten.

Det vises til Prop. 216 L (2020–2021) Lov om lønnsnemndbehandling av arbeidstvisten mellom Unio og KS i forbindelse med mellomoppgjøret 2021 der det redegjørelse for myndighetenes og partenes rolle knyttet til tvungen lønnsnemnd.

1.2 Forhandlinger og mekling

Twisten har oppstått i forbindelse med mellomoppgjøret 2021 og gjelder Tariffoppgjør i Oslo kommune. Partene er på arbeidstakersiden Unio med de tilsluttede forbundene og foreningene Utdanningsforbundet, Norsk Sykepleierforbund, Akademikerforbundet, Norsk Fysioterapeutforbund, Norsk Ergoterapeutforbund, Forskerforbundet, Det norske maskinistforbund, Presteforeningen, Bibliotekarforbundet og Det Norske Diakonforbund. På arbeidsgiversiden Oslo kommune.

Etter brudd i forhandlingene varslet Unio plassoppsigelse for ca. 13 000 medlemmer.

Riksmekleren nedla forbud mot arbeidsstans 3. mai 2021 og innkalte partene til mekling. Det ble gjennomført mekling 5., 25. og 26. mai 2021.

Under meklingen nådde øvrige parter i tariffoppgjøret i Oslo kommune – med meklerens mellomkomst – frem til en løsning i samsvar med meklerens forslag. Unio avsto forslaget, mens Oslo kommune anbefalte det. Meklingen ble avsluttet 27. mai 2021 kl. 14.15.

Unio iverksatte den varslede streiken 27. mai 2021. Uttaket gjaldt 647 medlemmer.

1.3 Omfang og virkninger av konflikten

Streikeuttaket omfattet fra 28. mai 2021 647 medlemmer innenfor skoler, barnehager, hjemmetjenester, sykehjem og andre offentlige virksomheter.

Helsemyndighetene ble varslet om streiken og vurderte fortløpende konsekvensene for helsetjenestene. Helsetilsynet meldte at Oslo kommune løpende søkte om dispensasjoner for ansatte i enkelte vakter og for spesifikke oppgaver, og at dispensasjoner i stor grad ble innvilget. Arbeids- og sosialdepartementet har også hatt kontakt med Kunnskapsdepartementet, men har ikke mottatt rapporter om at streiken i Oslo kommune medførte fare for liv, helse eller hadde andre store samfunnsmessige konsekvenser.

Opptappingen av streiken fra 2. juni 2021 med ytterligere 1 272 personer, ble av Helsetilsynet vurdert som betydelig, og førte til ytterligere reduksjon i tjenestene. Dette medførte ikke direkte fare for liv og helse, men har gjennom streiken bidratt til å øke totalbelastningen på gjenværende tjenester.

Mandag 7. juni 2021 konkluderte Helsetilsynet med at det vil oppstå fare for liv og helse i løpet av dagen

7. juni 2021 som følge av konflikten i Oslo kommune. Det vises til proposisjonens kapittel 3 der det er redegjort for begrunnelsen for konklusjonen til Helsetilsynet.

På bakgrunn av Helsetilsynets vurdering innkalte Arbeids- og sosialministeren partene til møte mandag 7. juni 2021 kl. 17.00.

Partene ble her spurt om det var noen mulighet for at de kunne komme til enighet om en løsning på den oppståtte situasjonen, slik at det ikke ville være nødvendig å gjøre inngrep i streiken. Statsråden foreslo at partene skulle møtes umiddelbart for å diskutere mulige løsninger på den oppståtte situasjonen, noe partene sa seg villige til. Partene fikk 20 minutter til å diskutere mulige løsninger. Da møtet ble satt på nytt uttrykte Unio at de var villige til å se nærmere på dispensasjonspraksisen. Oslo kommune ga uttrykk for at det ikke var aktuelt søke om ytterligere dispensasjoner knyttet til den konkrete situasjonen.

Det ble derfor klart for departementet at det ikke var mulig for partene selv å løse opp i situasjonen som satte liv og helse i fare.

Statsråden informerte da partene om at regjeringen ville gripe inn med tvungen lønnsnemnd i konflikten. På spørsmål fra statsråden sa Unio seg villig til å avslutte streiken umiddelbart og gjenoppta arbeidet så snart som mulig.

1.4 Konklusjon

Hensynet til liv og helse gjør det nødvendig å løse arbeidstvisten mellom Unio og Oslo kommune uten ytterligere arbeidskamp.

Det overlates til Rikslønnsnemnda å avgjøre tvisten.

Norge har ratifisert flere ILO-konvensjoner som verner organisasjonsfriheten og streikeretten (konvensjon nr. 87, 98 og 154). Slik konvensjonene har vært tolket av ILOs organer, stilles det strenge krav for inngrep dersom streiken setter liv, helse eller personlig sikkerhet for hele eller store deler av befolkningen i fare. Sosialpakten under Europarådet har i artikkel 6 nr. 4 en tilsvarende bestemmelse som verner streikeretten. Artikkel 6 må imidlertid ses i sammenheng med artikkel G, som åpner for at det ved lov kan gjøres begrensninger i streikeretten som er nødvendige i et demokratisk samfunn for å verne andre menneskers rettigheter og frihet, eller for å verne offentlige interesser, nasjonal sikkerhet og helse og moral i samfunnet.

Et vedtak om tvungen lønnsnemnd i den omhandlede arbeidstvisten er innenfor rammen av de konvensjoner Norge har ratifisert. Dersom det likevel skulle påvises motstrid mellom internasjonale konvensjoner og Norges bruk av tvungen lønnsnemnd, mener Arbeids- og sosialdepartementet at hensynet til liv og helse tilsier

at det under enhver omstendighet er nødvendig å gripe inn i konflikten.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Elise Bjørnebekk-Waagen, Lise Christoffersen, Arild Grande og fungerende leder Rigmor Aasrud, fra Høyre, Margret Hagerup, Heidi Nordby Lunde og Kristian Tonning Riise, fra Fremskrittspartiet, Jon Georg Dale og Bjørnar Laabak, fra Senterpartiet, Per Olaf Lundteigen, fra Sosialistisk Venstreparti, Solfrid Lerbrekk, og fra Kristelig Folkeparti, Torill Selsvold Nyborg, viser til arbeidstvisten mellom Unio og Oslo kommune (Tariffoppgjør i Oslo kommune) i forbindelse med mellomoppjøret 2021, og regjeringens vurdering om at tvisten skal avgjøres av Rikslønnsnemnda.

Komiteen viser til at Riksmekleren nedla forbud mot arbeidsstans 3. mai 2021 og innkalte partene til mekling. Det ble gjennomført mekling 5., 25. og 26. mai 2021, der øvrige parter i tariffoppjøret i Oslo kommune – med meklerens mellomkomst – kom frem til en løsning i samsvar med meklerens forslag. Unio avsto forslaget, mens Oslo kommune anbefalte det. Meklingen ble avsluttet 27. mai 2021 kl. 14.15.

Komiteen viser til at Unio iverksatte den varslede streiken 27. mai 2021. Uttaket gjaldt først 647 medlemmer, som var i streik fra 28. mai 2021. De berørte virksomhetene var hovedsakelig skoler, barnehager, hjemmetjenester, sykehjem og andre offentlige virksomheter.

Komiteen viser til at helsemyndighetene ble varslet om streiken og vurderte fortløpende konsekvensene for helsetjenestene. Streiken forløp uten konsekvenser for liv og helse selv om flere etater/bydeler meldte om marginal sykepleiebemannings ved berørte helse- og omsorgstjenester fra streikens iverksettelse. Kommunen var imidlertid avhengig av å søke om dispensasjoner, særlig for sykepleiere i sykehjem og hjemmetjenesten, og disse ble i stor grad innvilget.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, viser til at da streiken ble trappet opp med 1 272 personer fra 2. juni 2021, ble dette vurdert som betydelig av Helsetilsynet, og mandag 7. juni 2021 konkluderte de med at det ville oppstå fare for liv og helse i løpet av dagen som følge av konflikten. På bakgrunn av denne vurderingen innkalte arbeids- og sosialministeren partene til møte samme dag. Til tross for at partene sa seg villige til å diskutere mulige løsninger for å unngå inngripen i konflikten, kom de ikke til enighet.

Flertallet merker seg at Arbeids- og sosialdepartementet på bakgrunn av Helsetilsynets vurdering og den fastlåste situasjonen vurderte at hensynet til liv og helse gjorde det nødvendig å løse arbeidstvisten mellom Unio og Oslo kommune uten ytterligere arbeidskamp og så seg nødt til å gripe inn med tvungen lønnsnemnd i konflikten. På spørsmål fra statsråden sa Unio seg villig til å avslutte streiken umiddelbart og gjenopp- ta arbeidet så snart som mulig.

Komiteen understreker at Norge har ratifisert flere ILO-konvensjoner som verner organisasjonsfriheten og streikeretten. Tvungen lønnsnemnd er ikke ønskelig, og myndighetene skal kun gripe inn dersom det er absolutt nødvendig for å avverge at det oppstår fare for liv og helse. Det er helsemyndighetene som først og fremst vurderer hvor og når det er fare for liv og helse, i form av Helsetilsynet, som uavhengig faglig myndighet. Slik ILO-konvensjonene tolkes, åpnes det for inngrep dersom streiken setter liv, helse eller personlig sikkerhet i fare, selv om det stilles strenge krav for inngrep i streikeretten.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, slutter seg på denne bakgrunn til forslaget i proposisjonen.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til sine merknader i forbindelse med Stortingets behandling av Prop. 216 L (2020–2021) om lønnsnemndbehandling av arbeidstvisten mellom Unio og KS i forbindelse med mellomoppgjøret 2021, jf. Innst. 662 (2020–2021) angående ILOs kjernekonvensjoner, som ansees å forplikte Norge allerede i dag som viktige rettskilddefaktorer i norsk rett, og presumpsjonsprinsippet sikrer oppfyllelsen av konvensjonene langt på vei.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til sine merknader og forslag i forbindelse med Stortingets behandling av Prop. 216 L (2020–2021) om lønnsnemndbehandling av arbeidstvisten mellom Unio og KS i forbindelse med mellomoppgjøret 2021, jf. Innst. 662 L (2020–2021), der flertallet fremmet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om å innlemme ILOs kjernekonvensjoner i menneskerettsloven.»

Komiteens medlem fra Senterpartiet vil påpeke at arbeidskonflikten ble avsluttet i møte mellom partene Unio og Oslo kommune hos arbeids- og so-

sialministeren 7. juni 2021 kl. 17.00. Statsråden grep da inn med tvungen lønnsnemnd i konflikten.

Bakgrunnen var manglende innvilgelse av dispensasjon fra streiken av Unio, samt manglende vilje fra Oslo kommune til å søke ytterligere dispensasjon knyttet til den konkrete situasjonen hvor 14 av 30 sykepleiere som skulle på vakt i hjemmetjeneste, var tatt ut i streik.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til sine merknader og forslag i forbindelse med Stortingets behandling av Prop. 216 L (2020–2021), jf. Innst. 662 (2020–2021), der dette medlem fremmet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen undersøke grunnlaget for tvungen lønnsnemnd sett i lys av påstandene om at grunnlaget for tvang virker såvidt tynt, og i undersøkelsen søke svar på hvorvidt denne inngripenen i streikeretten er akseptabel i henhold streikeretten og internasjonale forpliktelser.»

Dette medlem slutter seg på denne bakgrunn ikke til forslag om lønnsnemndbehandling av arbeidstvisten mellom Unio og Oslo kommune, i forbindelse med mellomoppgjøret 2021.

3. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om lønnsnemndbehandling av arbeidstvisten mellom Unio og Oslo kommune i forbindelse med mellomoppgjøret 2021

§ 1

Tvisten mellom Unio og Oslo kommune i forbindelse med mellomoppgjøret 2021 (Tariffavtale for Oslo kommune) skal avgjøres av Rikslønnsnemnda.

§ 2

Det er forbudt å iverksette eller opprettholde arbeidsstans, jf. lov 27. januar 2012 nr. 9 om arbeidstvister (arbeidstvistloven) § 1 bokstav f og g for å løse tvisten.

Reglene i lov 27. januar 2012 nr. 10 om lønnsnemnd i arbeidstvister (lønnsnemndloven) får tilsvarende anvendelse.

§ 3

Loven trer i kraft straks. Loven opphører å gjelde når Rikslønnsnemnda har avsagt kjennelse i tvisten.

Oslo, i arbeids- og sosialkomiteen, den 14. juni 2021

Rigmor Aasrud

fung. leder

Heidi Nordby Lunde

ordfører